

ANY IV

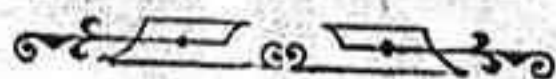
NÚM. 124

BARCELONA 9 JENER 1891

Lluïsa Bardalbe

CRÓNICA

MOLTS se creuen que perque estém en lo sigle del positivisme ja s' ha perdut del tot l' anti-tessís de aquest, aixó es, lo idealisme. No senyors, de dramas romántichs, apesar de que en lo teatro ja casi no s' usan, en lo mon vritat, y dich vritat del mon perque 'ls escenaris son molt ficticis, ocorreixen cosas que, ab franquesa, son dignes dels temps de la edat-mitja'

quan los trovadors ab l' arpa á las espatllas s' entafuravan sense com vá ni com costa dintre 'ls castells á cantar los amors tristos dels héroes de qualsevol romanço qu' ells mateixos s' empescavan.

O sinó, végis la mostra.

Dos nobles francesos, prop de Marsella, sortiren desafiats per una dona, l' un per obligació, l' altre per l' honor de caballer. 'S tractava del adulteri d' una esposa; lo marit ho sapigué y provocá á desafio al seu rival; al amant afortunat. Se bateren, lo marit vá morí d' un cop d' espasa; 'l seductor tant *campante* sortí del camp del honor satisfet del seu triomf. L' adúltera al sapiguer que devía ocorrer un lance acudí al terreno per impedirlo, pero vá fer tart.

De manera que ab aixó l' Echegaray pot inspirarsi.

Pels periódichs *formals* ja 's deuen haber enterat de la desgraciada mort del célebre socialista alemany Fernand Lasalle y no ignorarán qu' ha mort d' amor.

S' enamorá bojament d' una noya y al desenganyarlo de que era impossible unirshi en matrimoni li agafá tal tristesa que deixá d' existir com Marsilla de los *Amantes de Teruel*.

Un altre argument per un drama:

En un poble de la provincia de Málaga va presentarse un home al senyor d' *horca y cuchilla* que diriam, demanantli un consell.

—Esplicat, va dir lo ricatxo.

—Senyor, un infame m' ha deshonorat la filla.

'L meu intent es ferlo casar ab ella, siga com siga.

¿Creu vosté la meva petició justa?

—Y tan justa, que no pot ser d' altre modo, respongué 'l senyor.

—¿Y si 'l vil seductor se negués, que haig de fer?

—Jo en lo teu lloch, si s' hi negués, 'l mataría.

—Donchs ho faré axís, contestá 'l pagés, anantsen.

—¿Pero qui es aquest atrevit que ha entelat la teva honra?, algún perdulari del poble? li preguntá 'l rich.

—No senyor, lo seductor es lo fill de vosté.

Tan gran fou la sorpresa del ricatxo que estigué molt temps sense poguer pronunciar cap paraula.

Y es que havia aconsellat matá al seu propi fill.

Ja veuen quins cassos més propis dels temps de capa y espasa á l' ombra d' un castell entre un pagés de remensa y 'l baró capdal.

Aixó descomptant moltes aventuras que s' amagan en lo silenci y certas fugidas de *amarteladas parejas*

com verbi gracia la que acaba de succehir aquí á Barcelona.

¡Y encare dirán los positivistas que l' idealisme ha secumbit baix lo pes del mercantilisme prosáich!...

Cá, lo cor del home que en lo sigle XV vestia malla es lo mateix que l' que vesteix avuy una levita.

Las passións humanas han sigut, son y serán sempre las mateixas.

* *

La febre de portar á felís terme 'l *tarugo* es la causa de que tant aquí com á la Xina imperi aquesta afició.

Aquí, com deya la setmana passada, van ser posats á la *cangri* un tal Canut y un recaudador, d' aquells que treuen la pell al pobre contribuyent, per falsificar documents.

Vam esgarrifarnos y ho consignarem; pero veig que aquesta afició *cundeix* rápidamente y s' exten com la filoxera perque m' hi recordat que á Cuba ja no fan cas d' aquestas *irregularitats* y als Estats Units, qu' es d' hont moltes vegadas treyém exemples de moralitat acaba aquell Govern de descubrir un *tarugo* de 22.000,000 (millóns) de rals portat á cap precisament també per empleats públichs; *nada* menos que per sos agents consulars en lo Canadá.

Vaja, está vist, en *todas partes*... hi han *espavilats*.

* *

¿Qué no ho saben?

En Paco d' Antequera are *protegeix* al famós Pep dels ous, qual nom se feu tan *popular* en temps dels fusionistas.

Sols li faltava aixó al senyor Romero per ferse més simpátich en política.

¿Com s' ho haurán pres los seus partidaris?

A la quenta ab molta frescura perque fins han admés en lo Círcul Reformista com á socios alguns amichs y parents del *huevero*, de lo qual deduheixo jo que 'l *pollo* no *protegeix* al célebre matutero sino que deu haver sapigut que aquest té molta influencia y compinxes, y deu haverse dit:

—Lo que 'm convé á mí es tenir molts satélits; busquemne, sigan los que vulgan, y aumentém d' aquest modo 'l *partit* perque arrivi á *juntat*.

Ja 'ls hi asseguro que 'l jefe dels reformistas ab aquesta *corazonada*, com deya un héroe que á Calaf lo coneixen, ha ensenyat las *dents* als seus enemichs.

Y aixó que son petites.

DOCTOR GERONI.

EPIGRAMA

Vaig aturá al Senyor Trillas
fa uns quants mesos al Encant,
pregnantli per sas fillas,
noyas tendras y senzillas
que m' aprecian bastant.

Y quan á respondre anava
á mas preguntas discretas,
la castanyera qu' estava
al nostre costat, cridava;
—¡Calentetas! ¡calentetas!

M. RIUSEC.

LOS REYS

QUESTOS si que tenen rahó de ser; van surtir d' Orient de la mateixa manera que aquelles figuras que surten de las capsas, y una estrella 's vá encarregar de ferlos de *Ciceronne* hasta lo Portal de Bethém hont van arribarhi carregats de presents pera lo Salvador del género humá.

Al arribar allí en lloch de fer pagar contribució al poble, ni demanar allotjament, varén acomodarse com varen poguer en lo átri del Liceo en Jerusalém, y quan Heródes (lo rey més semblant als d' are) va volguer arreglarlosi los comptes, ells ja havían fugit comprenent la idea del seu colega.

Desd' aquella llunyana festa, cada any, en lo mateix día invadeixen l' Europa ab los seus caballs aláts y de balcó en balcó van depositant laminaduras en lo sens nombre de sabatas allotjadas en altres tants balcóns; laminaduras que l' endemá 's cruspeixen los papás encara qu' algún *palo de Jacob* fassi un olor de peus que no s' hi pugui tenir cara.

Aquestos reys, com que costan tan barato al Estat, no es fácil que may los treguin á tiros ni á cops d' escombras, y lo natural es que durin fins á la consumació de los segles.

Per xó no 's pensin qu' á mi tampoch 'm simpatisan, pus per culpa d' ells fa dos días qu' estich separat de la dona.

Jo, seguint la costum de cada any vaig posar al balcó las sabatas del únich noy que fins aquella fetxa 'm creya de vritat qu' era meu, y lo cusí de la meva dona que va encarregar-se de pagar lo gasto, va tenir lo descuyt d' embolicá un merengue ab una carta d' amor que li havia dirijit la meva *cara* mitat.

Devant de la evidencia no van poger negar lo regalo que m' havian fet y que desgraciadament 'm fa dir que los reys aquest any á mi m' han omplert també las sabatas.

Jo, que parlant de reys, deya que los odiava á tots menos aquets, ara 'm trovo que, de reys, ni los Magos, pus jo estava ben tranquil á casa y encara ho estaria á no ser ells.

Si al menos fossim á Fransa, podriam partirnos los mobles y ella 's podria casar ab son cusi que ab lo *casament* trovaria la penitencia, y jo podria fer lo mateix sinó preferia tirarme á la plassa de la Paz desd' aquell dit tan epigramátich del descubridor del non mon.

Vés qui 'ls havia de dir á aquells tres pobres Lázaros, quan ginetes sobre 'ls geperúts canells y camí de la Terra Santa, anavan á felicitar al gran reformador, que després de divuyt y céntims de sigles havían de ser causa de la desunió d' una familia que viuria al carrer de 'n Llastichs de la ciutat aixecada per Amílcar Barca!... No!, ja 'ls dich que no 'ls hí faltava rés més als reys per acabarme de caurer d' un puesto que jo sé.

No m' han ficat en mal ball!... jo que estava tan cofóy ab lo meu Enriquet, ara me 'l hauré de fer á parells ó senárs ab la cusi de la dona per no haver fet aquesta l' oportú *recibo* al duenyo de la prenda.

Á mí sempre me 'n passen de frescas.

SERRALLONGA.

QUATRE REYS

Un cop que 'ls reys del Orient ja son prop de mitj cami, y es dirigeixen aquí plens de gala y lluhiment, ara aquí ab un breu moment sense ser cap jugadó, ni ficarme en cap nació, tan sols demostrar intento que los reys que jo 'ls presento son tots quatre..... de cartró.

Lo primer es un tipo alt vestit de certa manera que mirantlo per darrera qualsevol lo creu formal.

Sembla que no te cap ral, puig may vá á teatros ni á toros, ni manté gatéts ni lloros, demostrant ab molt descaro qu' es de tots lo més avaro per figurar lo *rey d' oros*.

Lo segon per tot ne corra mirant sempre ab diferencia, sent més negra sa conciencia que 'ls xavos de baix la sorra.

Sempre sol dur una porra que la componen sos trastos; si menja, may paga 'ls gastos, ocasionant molts disgustos, y aixís satisfá sos gustos sent per tot, lo *rey de bastos*.

Lo tercer es tipo *curro* qu' aplaudeix l' aristocracia, presentantse ab molta gracia per més que siga un baturro.

Encara que siga un burro, (com ho son ja tots los asas,) per l' *art* deixa camps y casas, recorrent l' Espanya entera fent veure d' eixa manera qu' es per tot, lo *rey d' espasas*.

Lo quart es hom petitó ab cara negra y groixuda, consumit per la beguda que 'l fá anar molt de cantó.

No 'n té prou ab un porró, si es menja algun plat de sopas, fent cara á totas las tropas demostra sa valentia, no deixant passar cap día sense ser lo *rey de copas*.

M. GARDÓ FERRER.

BELLAS ARTS

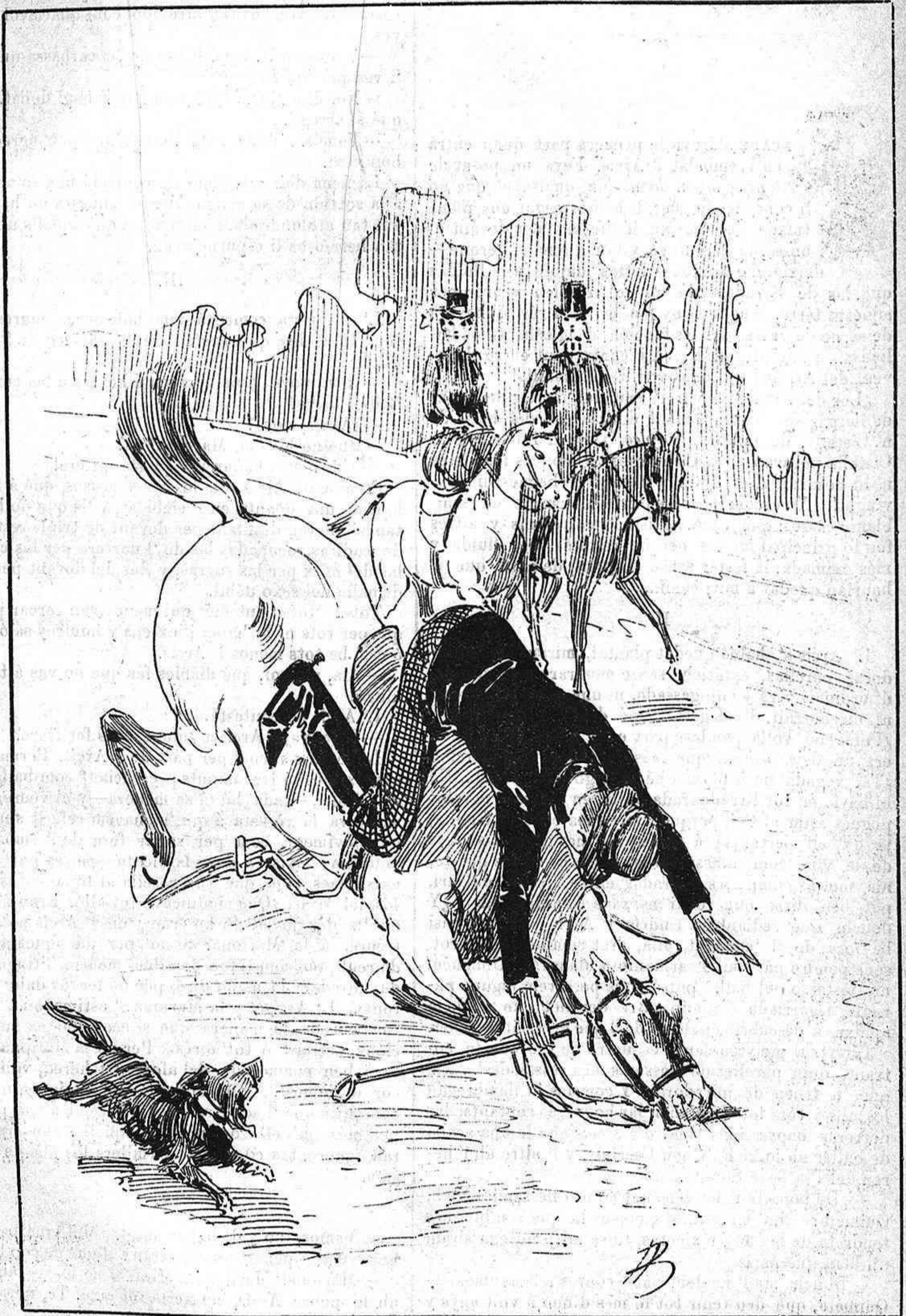
Estudi de cap.

Perspectiva.

Cap d' estudi.

Per un jove enamorat
és un lance divertit,
y encara més si un descosit
s' hi anyadeix tot d'un plegat.

UN CAP DE NÚVOL

I.

ENCARE durava la primera part quan entrà en l' embalat l' Arcís. Feya un posat de *tant se me 'n dona*, que qualsevol que no li conegués lo géni, li hauria pegat una plantafada per passar indiferent per devant d' un sarau tan lluyt y tan animat. Perque— déixinmho dir tot— festas majors més lluidas que las de Rivadaurada no se 'n solen veurer per aquesta terra. Y aquell any no us dich rés si havian de serne de grossassas las funcions d' iglesia y las balladas... y tot plegat, haventi contrapunt entre 'l jovent del Arrabal y 'l del barri de 'n Cistella!

¿Los del Arrabal feyan l' embalat de tantas canas de llargària?... Vataua 'l mon! doncas los del barri de n' Cistella, de tantas... y *pico*. ¿Los del barri de 'n Cistella posavan vinticinch aranyas? Doncas los altres n' hi posavan vintivuyt... y trenta si haguessin convingut!... Y succehí lo que succeheix sempre en semblants cassos: que 'l *punt* existent entre uns y altres fou lo principal impuls perque resultés més lluida y més animada; la festa; sense 'l *punt*, de segú que s' haurian quedat á mitj camí...

II.

L' Arcís s' había quedat plantat, mirant las saltadoras parellas, extátich, sense mostrar en sa mirada, d' ordinari viva y enjugassada, ni una gota d' interés... ni un berrall d' alegría. ¿Qué devía tenir l' Arcís? ¿Potsé no volía pendrer part en la festa? Cal... Si ell era un dels *sócios*... que més forta quota pagaren... ¿Tal vegada no li filavan bé 'ls negocis?... Prou!... No hi havia en tot Rivadaurada un hereu que més agraht pogués estar al Cel; perque, tan en materias de familia, ja qu' ell pertanyia á una de las mes granadas casas de la vila, com en assumptos amorosos en los que tenia moltas simpatias logradas entre 'l sexo contrari, pot ben dirse que tot li marxava com una seda... ¿Y donchs qué rediantres tindria l' Arcís que restá casi be fora de 'l 'embalat, allá, dret com un estaquirot, sens pendre part en l' armoniosa dansa?... Donguém un vistasso pel ball... potsé aixís pescarém alguna paraula esgarriada ó algún altre detallet que 'ns puga ajudar á descubrir quelcom de 'l que necessitém saber.

Guayteu, guayteu cap l' esquerra de l' orquesta, entrant, quin paretet de mossetas més ressaladas!... Ah! qué 'n tenen de miradors!.. Y com las hi llambregan los ulls y com los hi riuhén las boquetas contantse las darrereras impressions del *wals sócios* que la una acaba de ballar ab lo xich de can Casalets, y l' altre ab l' hereu del Pla de la Sureda.

—¿De bona fé t' ha demanat aquest llessamí 'l Xich, Quimeta?— diu en aquest moment la que sembla mes tendreta de las dugas xicotas, ròssa mitj-morena ab un ull blau que parla

—Donchs me l' ha demanat—contestá la anomenada Quimeta, que deu tenir tot lo mes dinou á vint anys y enrahona més ab los seus ulls d' un negre de mora matura, que ab la llengua.

—Mira 'l presumit... Na faría altre tan l' Arciset.
—¿Per qué no ho faría?—feu mitj-malhumorada la ròssa—L' Arcís es tan atrevidot com qualsevol altre... ves.

—Y apropósit. ¿qué li has donat carbassa que no se 'l veu per 'qui?

—No, filla ¿jo?... Qué vols que li hagi donat... Mira; qué s' arregli...

—Vamos... dona... Ja ho sabém que t' agrada... un bon xich.

La nena dels ulls blaus no contestá una sola paraula a la sortida de sa amiga. Mes si aquesta no hagués si gut tan atolondrada, hauria notat que aquells ulls blaus tan hermosos li espurnejavan.

III.

L' orquesta comeusá una habanera, engrescadora com totas las que surten de la *fábrica* de l' Albert Cotó:

—Apa. noys ¿que no aneu á buscar á las mossas?... Brillo, brillo!

—¿Anem, noya?

—Que no hi som, Margarideta?

—Ah! cóm la ballarem aquesta, pitera!

¡Y amunt! Aixís tots los bons mossos, que á fe n' hi havian uns quants en l' embalat, y 'ls que no ho eran també anaren desfilant per devant de triple restrellera de cadiras, ocupadas las de 'l darrera per las casadas, las del mitx per las sogras, y las del devant per la fadrinalla del sexo débil.

Tots.. tots, qui més qui menos van cercar parella, que per tots n' hi ha en l' extens y bonicoy saló.. Tots, ó casi be tots menos l' Arcís.

—Ala, mussol, qué diábles fás que no vas á treure á ningú!

L' Arcís no contestá.

—Vaja, vaja, Arciset ¿que t' vols fer frare?

Lo mateix silenci per part de l' Arcís. Permanesqué aqueix. dos ó tres minuts presenciand com ballavan la americana,—cada hú á sa manera—y al veurer que s' acostava la ròseta á qui 'ns havem referit abans, feu un moviment, com per sortir fora de l' embalat. La Mariona—aixís se deya la xicota—per sa part va tornar-se mes roja que cap rosella al toparse sos ulls ab los del Arcís. ¿Qué significava tot alló? Eran amichs ó no 'ls dos joves? Si ho eran ¿com l' Arcís no anava á treurer á la Mariona? Si nó ¿per qué aquesta 'l mirá de reull, tan com li fou possible, mentre 'i tingué á tret de mirada? Ja us ho diré, per no fervos dalir més estona:.. L' Arciset y la Mariona s' estimavan... Y s' estimavan de la manera que s' acostuma en las poblacions petites: ó tot ó rés... Per xó la Mariona qu' estava ben enamorada del afortunat hereu, volía tot lo cor d' aquest... y no admetia mitjas tintas, ni podía consentir que 'l seu Arcís la fes petá ab altrás pubillas, per més qu' ell sostenia que aquellas conversas eran tan ignocentas com blaus y riallers los ulls de la gelsesta.

IV.

—Vamos, no vull ballar més!... Mal vinatje y tot l' hora que hi pensat vení á saráu... digué de cop l' Arcís.

—Mariona! Mariona!... Mira, si no fossis tan gelosa ab lo pobre Arcís, no sería tot aixó. Té, miratel allá baix pobre xicot...

—¿Vols que 'l oridi?, anyadia una amiga d' aquella

V.

—Vina aquí, Narcís; vina á pendre 'l pols á n' aqueta... continuá.

—No soch pas metje...—feu l' Arcís en tó ben poch afable per cert.

—¿Sabs que deya la Mariona?... Deya que li sabia greu d' haber vingut.

—Ella que sabia.

—¿Y á tú que no te 'n sab, Arcís?—feu la ròssa, que 's dalía per dir alguna cosa.

—¿A mi?.. Fuig, dona, fuig... No sé que 't pensas... Tan m' estimo aquest saráu com lo qu' he trobat avuy..

—Ja sè 'l que vols dir!—feu la Quimeta ab tó de mofa—Qué 't vols jugar que d' aquí deu minuts ja t' haurás penedit de 'l que dius ara?

—Anem! Tu festejas noya—replicá l' Arcís—miránt sempre las sevas flamantas hotinas.

VI.

Cinch minuts després la Mariona y l' Arcís anavan de brasset. La Quimeta, ab las sevas manyas y ferint l' amor propi d' un y altra 'ls había reconciliat...

—¿Que ja no tens són, Arcís?—feu ab una mitja-rialla la Quimeta, quan la parella passá per son costat.

La contesta d' ell fou girarse de cara á sa estimada y agafantli la ma dreita ab sa esquerra y abastant sa dreita la cintura de la encisera Mariona, posarse tots dos á ballar l' últim vals de la pimera part, ab un garbo y un delit de que no us ne puch fer vera relació.

R. CÓ BORRELL.

Al gran actor

D. LLEÓ FONTOVA (1)

Al temple de la quietut
ha passat desde Talía
en hont tants llòrs ha obtingut...
Ha mort d' una malaltía
que 'n diuhen: ¡Ingratitut!

Flor hermosa trasplantada,
ha anat marcintse, letál;
y ha mort, al fi, nostalgiaada,
com en la Europa gelada
mór la planta tropical.

Arpa eólica ha sigut
condemada al ostracisme
quan són casi no ha tingut;
juguét pueril d' un astút
y cruel mercantilisme.

Ara, dessota la llosa
lluny del mon en pau reposa;
si voleu saber quina es:
la que te més bona cosa
de coronas y llorèrs.

A. FERRER CODINA.

(1) Poesia llegida per D. H. Goula á la memoria de D. Lleó Fontova, en lo Teatro de Novetats la nit del 2 del corrent.

AMOR INMENS

¿Qué tens, dols amor meu, qué te contrista,
Qu' he sorprés una llágrima en ta galta?
¿Per qué no giras envers mí la vista?
¿Potser felissa no ets? digas: ¿qué 't falta?

¡Duptas de mon amor! ¡oh! calla, ingrata.
¿No sabs qu' ets tú, la vida de ma vida?
¿No sabs que 'l dupte teu es lo que 'm mata?
Y que t' estimo jo ab amor sens mida?

Donchs, ay; ¿per qué no rius, per qué no gosas,
La ditxa retornant al fons del cor,
Com torna 'l maig, á lo roser, las rosas
Y á perfumar l' espay, torna la flor?

Jo só capás, per darte la ventura,
De somourer la terra si es precis,
Oferinte de amor la essencia pura
Y fent del mon enter lo paradís.

Pero tú me fas patir plorant de supte
Quan te parla de amor lo llabi meu,
Y me punxa la espina d' aqueix dupte
Que no s' aparta may de lo pit teu.

Desterra eternament la gelosía
Qu' en tú veig ha posat tan fonda arrel,
Y aixis per tú y per mí, la vida mía,
Se tornarà al moment, la terra, un cel.

¿Vritat que 'm creus? mos ulls ben clar te diuhen
Que no puch estimar á ningú més
Y t' ho expressan mos llabis quan somriuhen
Mormolant lo teu nom, que tant dols es.

Oh, vina: sols la Mort podrá eixos llossos
Que lligan nostres cors, rompre ab son glás;
Corre á cercar la ditxa entre mos brassos
Jurant que d' ells may més t' apartarás.

Y aixis, acostadets, veurém confóndrers.
En un sol raig, de nostres ulls la llum,
Y nostres planys al punt mirarém fóndrers
Com dissipa lo vent los glops de fum.

Mos llabis en tos llabis acostantse
Hi xuclarán en ells la dolsa mel
Y anirán nostras ánimas juntantse
Ab lo amor pur dels angelets del cel.

Jo 't juraré cada minut, amarte,
Perque lo dupte no renaixi en tu:
Voldré en ton front, de blanca neu, besarte,
Jugá ab la seda que en tas trenas llu.

La brisa orejará tos daurats rissos
Fente sentir paraulas de dolsor
Y Deu, al veure que ja som felissos,
Benehirá per sempre 'l nostre amor!

FRANCESCH MARULL

EN LA CARA ESTA 'L NOM

D. Prisca

Canut

Nicéforo

Pare Nofre.

Milia

Erasme.

L. Lucia

Barbara.

Tresa.

Orestes.

Federica

Serafi.

Senyor Manel.

Ximptici.

Reparada.

E. PASTOR

2/5

NOSTRE RETRATO

Avuy ha tocat lo torn á la celebrada artista d' ópera italiana, nostra paysana D.ª Concepció Bordialba.

Las relevants dots artísticas que atresora la célebre *diva* fan que constantment se vegi solicitada per las empresas dels primers teatros d' Europa.

Son repertori es extensíssim, figuranthi las mellors obras dels grans génis musicals.

ROMEA

Dilluns vinent tindrà lloch en aquest teatro lo benefici del popular primer actor cómic y director D. Jaume Capdevila, posantse en escena 'l drama *La desheredada*, escrit pel beneficiat y l' estreno de la comedieta en un acte denominada: *Un núvol de pás*, de un aplaudit y conegut autor, que será dirigida pel senyor Capdevila, secundantlo en lo seu despenyo las Sras. Monner y Sala y 'ls senyors Pinós y Gebrián.

Es de bon augurar que 'l dilluns pròxim, donadas las simpatias del beneficiat y l' escullit del programa, lo teatro del carrer del Hospital se veurá sumament concorregut.

Ab lo drama *El Jorobado* lo passat dilluns feu son benefici la distingida actriu senyora Ferrer, que per cert sigué 'l més gros de la temporada, vegentse obsequiada ab infinitat de valiosos regalos.

NOVETATS

Lo posar lo quadro de: *Quedan despachadas todas las localidades*, en los días de festa es ja una costum en aquest favorecut y hermós teatro.

L' *Aldéa de San Lorenzo* en la tarde de cap d' any y *Mal pare* á la nit varen disfrutar d' aquesta prerrogativa.

Lo mateix va resultar en las funcions del diumenge.

Lo divendres va tenir lloch la funció donada en honor á la memòria de D. Lleó Fontova assistinti una numerosa concurrencia que va voler tributar l' última proba de estimació al degá dels actors catalans.

La música del Ajuntament, gratuítament cedida per l' Alcalde va amenisar la funció tocant magníficas pessas ab la maestría qu' acostuma ferho.

Varen llegirse poesias alusivas al acte que foren aplaudidas ab entussiasme y que resultaren ser de los reputats poetas Guimerá, D. Antón Ferrer y Codina, don E. Vidal Valenciano y D. C. Gumá.

Al final va coronarse lo busto del gran actor estant tota la Companyia en escena.

Resultá un acte imponent.

Avuy dijous estreno del drama *L' última pena*, de Ubach, En lo pròxim número ne dirém algo.

CATALUNYA

La reproducció de *La cruz blanca* ha halagat de nou á la concurrencia per haberse presentat ab las mateixas d. cora-

cions y esplendit aparato ab que ab tant aplauso del públich se representá la temporada passada.

Lo despenyo actual, es bastant acceptable.

La Sra. Pino s' ha encarregat de la Martina en *La leyenda del Monje* alcansanti totas las nits una ovació al cantar la preciosa aria de la llegenda.

TÍVOLI

Com en totas las darrerías de temporada, s' han fet alguns beneficis dels artistas, entre ells lo del senyor Sigler fent com á novetat *La mágia blanca* desastre H que per compon-drel s' ajuntaren quatre personas distintas, construhint un bunyol verdader.

Es un esperpento que no més se pot representar en funció de ignocentada.

Al apuntador del teatro li aconsellarém que per lo successiu, apunti las obras desde lo fi del carrer de Caspe, y aixís no donará ocasió á que se 'l tingui de cridar á l' ordre.

Lo beneficiat senyor Sigler dongué mostrás de ser un notable mestre concertador al dirigir la sinfonia de *Semirámide* tocada en un dels entreactes per la orquesta del teatro.

També feu son benefici lo senyor Sala Julien que al sol anunci de pendrehi part la reputada tiple senyora Folgado, lográ veurer lo teatro plé.

De los demás artistas que prengueren part en las obras representadas, á excepció del senyor Constantí, estigueren *fusellables* en acompanyar á la senyora Folgado. Lo públich comprenentho aixís sols aplaudí á la mimada artista prodigantli una verdadera ovació al final, fins al estrem de volguer que dirigís la paraula al públich, que no pogué ferho a causa de la emoció que la embargava.

Dimars com á despido se donaren dos últimas representacions de *Sueños de oro* ab molta concurrencia.

CALVO VICO

Lo drama sacro *Los pastorillos* ha proporcionat algunas bonas entradas en las tardes dels días festius habenthi conseguit aplausos los senyors Treviño y Güell.

Diumenje á la nit ab numerosa y escullida concurrencia se reproduhí *Sullivan* en lo que se feu aplaudir lo senyor Cuevas ab lo despenyo del protagonista secundantlo magistralment la senyora Estrada y bastant regular lo senyor Armengod en los personatjes Leida y Federico respectivament.

A continuació se representá *Niña Pancha*, habenthi obtingut la senyora Folgado un éxit per la perfecció y sens número de bellesas que adorná a la protagonista, sent objecte d' una ovació al cantar lo preciós pas doble de la cigarrera veyentse obligada á repetirlo tres vegadas consecutivas pera acallar los aplausos del públich. Molt aplaudida se vegé també despenyant la *cocotte* parisien.

Després dita artista se presentá elegantment vestida ab un preciós trajo de satí y ab sa maestría acostumada á cantar lo preciós vals que s' intercala en la sarzuela *Los mosqueteros grises*, original del mestre Cabrero.

Participá dels aplausos la senyoreta Bolos que ab molta discreció l' acompanyá al piano.

EDEN-CONCERT

Un bon *filón* pera sas arcas ha trobat lo senyor Galofre ab la companyia de quadros plástichs y alegórichs que ab tant acert dirigeix Mr. Baglioni.

La companyia per sa part recull molta honra ja que casi tots los quadros logran l' honor de la repetició.

UN CÓMIC RETIRAT.

ANUNCI

ULLS DE VELLUT Se 'n proporcionan de tots tons y classes.

Pera més informes, carrer dels Dependents en lo barri del Siglo.

CASSA MENOR

—Qu' ens segueix, Mariagneta?

—Crech que sí.

—Girati ara

y sonriu.

—Ca!.. si fa cara
de no portá una pesseta!

Hem vist alguns dels figurins que pera l' espectacle *Magdalena* està confeccionant lo senyor Labarta.

Ja 'ls dich que son de punta!
Sabém que s' ha encarregat al
extranger género *ad hoc* per alguns

dels trajos dels principals personatjes.

Rés, 's veu que l' Empresa del Teatro de Novetats està disposada á tirar la casa per la finestra porque siga una cosa digna de la importancia d' aquell teatro.

No faltarém al estreno.

Castelar y Sagasta han renyit.

Si qu' estém bé... y donchs com ho farém ara? cuántas pianxas inútils!

Pobre Castelar! Que no ho sabia que 'l quefe dels fusio-nistas li pot dar las tres bolas!

Y d' aixó 'n dihuen sábis?

Lo Sr. D. Lleó Odena ha entrat á formar part de la Com-panyia del Teatro de Novedats.

En un poble de la provincia de Málaga hi ha un capellá que per guanyarse la vida, s' ha vist precisat á establir un bodegón en el que hi vén, ell en persona, tota mena de teca.

Deu fer goig ab la sotana arremangada.

També á Bastromudarra hi ha un funcionari públich que fá de mestre d' estudi, secretari del jutjat municipal, sagristá, recaudador de contribucions y es al mateix temps hortolá.

Res, en aqueix mon s' ha de patir.... per buscarse las caixaladas.

La veritat es que *ya no hay clases* com diria un socialista *enragé*.

Baix la presidencia (honoraria) de don Víctor Balaguer ha resucitat la colla del arrós que donavam ja per ben morta.

En Gualdo ja no plora.

Lo primer acort que van pendre 'ls moderns Llátzers va ser celebrar *tan fausto acontecimiento* ab un arrós á la Font del Gat.

¡Home, D. Víctor!.... aixó del gat no fá autor trágich.

Lo senyor Salmerón no permeté que los seus semblants fessin de caballs, hasta l' extrém de baixar éll del cotxe.

Y Sagasta.... tampoch.

La malaltia del aplaudit actor del Teatro Romea don Jaime Virgili va seguint lo seu curs á pesar d' haberlo mort ja alguns periódichs.

Desitjém de totas veras lo restabliment de tan notable actor com excelent company.

No es vritat com afirma algún diari que la Empresa de Novetats hagi contractat al senyor Odena en substitució del malaguanyat senyor Fontova puig lo senyor Odena estava en vias de contracta desde 'l principi de temporada.

Lo butxí de la Coruña ha mort havent fet en lo transcurs de sa *honrosa* carrera cinch execucions.

Apesar de tot, diuhén que tenia bon cor.

Ja es estrany,

Era fill d' un coronel d' infanteria que morí emigrat á Portugal; tenia 'l títol de batxiller en arts y havia sigut alférez de la guardia civil, catedrático de llengua francesa en un institut d' Extremadura é inspector de policia en un districte de Madrid.

No entench com se podia avenir á estrenyer lo gargamalló de las victimas.

Potser per mal instint,

Un balans funerari:

Durant l' any passat de 1890 han mort los personatges notables següents: Amadeo de Saboya, los duchs de Montpensier, Abrantes, Moctezuma, los comtes de Toreno y Puñonrostro, la marquesa de Miraflores, los generals Salamanca y Cassola, los contra-almirants Antequera y Pavía, los politichs Moyano, Mosquera, Maissonave, Abascal, Vida, Vicuña, Torres Muñoz de Luna, Rodríguez Rubí, Coupigny Marian Fernandez, Querol, Plasencia, Rius y Tauler, Arnús Lengo y los artistas Gayarre, Ronconi y Fontova

De segur que al llegir aixó molts posarán la cara seria sols al pensar que podrian trovarse en lo balans d' enguany

Fem extensivas las mes expresivas grácias á tots los que han tingut la deferéncia d' enviarnos la tradicional targeta per l' any nou, entre ells lo President del Concell Regional de Catalunya, desitjantlos hi un any de prosperitats y salut.
Que consti.

'L fill d' en Martos va dir en los corredors del Congrés miserable al senyor Canalejas.

Y aquet li va plantar una garrotada al coco.

Aixó de moment. Que per mes tart crech que hi han desafios concertats.

En Martos pare va aprobar la conducta del seu hereu pero lo de la garrotada no.

¡¡La política!!

Lo secretari del ajuntament de Reus ha fugit emportant sen 6000 rals.

Vaja, veusaquí l' ofici abandonat.

Vindrà que, l' un per l' altre, se 'n anirán ab rés.

Abans donava gust...

La Empresa del Teatro de Novedats ha escrit á Orán pera la compra de dos camells destinats á la obra de gran espectacle *Magdalena*.

— D' aixó se 'n diu empresari rumbós!

— Ja sabén lo que fan.

Com s'acosta la temporada dels balls de màscaras, recomaném al públich lo gran assortit de cromos propis per programas é invitacions de luxu que tenen en gran escala los senyors Ribera y Estany, duenyos de la *Litografia Barcelonesa*, carrer de Sant Ramón, 5.

Veurho per creurho.

Repichs

Segons informes, á l'acte d'anar á comensar los ensajos d'una comedia d'un tal Miró, en lo teatro de Romea, va ser retirada per ordre de la Empresa.

Es llástima, perque per més qu' es una traducció; (feyna que pot fer un noy de 13 anys), aquest tal Miró haguera pogut passar plassa d'autor dramátich y potser hauria guanyat algún quartét.

Y hauriam sentit enfáticas frasses, verdaders alardes de condicions neo-atikas com lo de: *Higueras cobardes y nubes melodramáticas*.

AVIS

En aquesta Administració s'han rebut compendis d'Urbanitat per aquells á quins hem enviat lo nostre Almanach, quedantsel sense darnos ni las gracias.

Suscripció pera aliviar al popular y fecundo quant desgraciat poeta en Joseph M.ª Cololosa.

	Pessetas.
Suma anterior.	54'00
La bella Enriqueta.	1'50
Miquel Sanahuja.	1
Joseph Querol.	1
D. Durán.	0'75
TOTAL.	58'25

Segueix rebentse donatius, en la Redacció y Administració de LA TOMASA, carrer de Sant Ramón, 5.

Los amichs que de fora Barcelona desitjin contribuirhi poden remetre son import en sellos ó documents de fácil cobro.

DESVARI

Jo estimo: sento un afany que 'm corseca, prò m'alenta: ma passió, de tant ardenta, me crema d'un modo estrany que cremantme, m'acomenta.

Jo estimo molt... molt: conech que ningú estima com jo: ¿que eix amor gosar no dech?.. ¡ja m'ho pensol.. ¡si ja ho crechl.. y per' xó estimo... ¡per' xól..

Jo estimo tant.... que las penas que aqueix amor m'ocasiona son penas d'illusions plenas. Los desenganys son cadenas que 'm lligan.. ¡Tant se me'n dóna!..

Jo amago mon sofriment, y estimo dissimulant y disfresso 'l méu torment y 'm fereixo bromejant fent riállas... de sentiment.

Mon pobre cor sempre plora y ma boca may... may riu; pró faig riure... ¡Broma y foral —¡Qu'ets tranquil!—tothom me diu; —¡Qu'ets felís!—sento á tot hora.

¿Jo, estimar?.. ¡Si no pot ser! ¿jo, estimar?.. ¡Si aixó es fingir! ¿qui soch jo per poguer dir que sento amor verdader sent tan tranquil?.. (¡¡Quin patir!!)

Ho sento en l'ánima, á fé; sento que, sentint com sento, sembla que no senti ré, perque igual sempre 'm presento y á ma passió poso fré...

¿Per qué, donchs, sofreixo aymant y 'm corseco tot fingint, y 'm migro tot somniant y m'atormento escribint, y m'desespero... esperant?

PEPET DEL CARRIL.

La Excma. Sra.

Donya E. de O. Pera del L. y Ceo

Condecorada ab la Gran Creu de la Gran Bretanya y altrás grans creus
!HA MORT!

S'encarrega á sos *deudos* y enemichs no la tingan present en sas malediccions y esperin la próxima estracció de Nadal á veure si la fortuna cambía la decoració.

Entre tant s'ha encarregat á la *diosa Terpsicore* la impossible resurrecció del mort.

No 's pot convidar á ningú ni á cá 'l *Afarta pobres*.

Se suplican monedas de cinch duros.

FILOSOFIAS

—No sé perque no hi ha d' haver
 arbres que fassin pues de porch
 ab naps y tripas ab romesco...

SECCIÓ DE TRENCA-CLOSCAS

XARADA

Animal es ma primera,
 dos inversa una carta,
 negació es ma tercera
 y objecte de vidre ma quarta.
 Ara te toca a tú, lector,
 lo rumiar una estona
 y trovarás qu' es ma tot
 un carrer de Barcelona.
 P. MORA GALLART.

II.

Consonant es ma primera,
 preposició ma segona,
 objecte ja en desús hu-tercera
 y mon total sens quimera
 es carrer de Barcelona.
 MANEL PALUMÉ.

PROBLEMA

Descompondrer lo número 4096 en
 quatre cantitats que sumadas, resta-
 das, multiplicadas y divididas per una
 mateixa cantitat, dónguin resultats
 iguals.

LOLA BARELLA.

ACENTÍGRAFO

Amagat en una tot
 de ginesta, va total
 a un molt bonich animal
 lo fill del senyor Cabot.

F. CARRERAS

TRENCA - CAPS

D. Tomás Fis

Solsona.

Formar ab aquestas lletras deguda-
 ment combinadas lo titol d' un drama
 castellá.

PAU MORA GARCIA

LOGOGRIFO NUMERIC

- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0—Comers femení.
- 1 2 3 4 5 6 7 8 9 3—Arbres fruyters.
- 1 2 3 4 5 6 7 2 3—Fruyta.
- 1 2 9 9 8 4 8 9 2—Camí.
- 1 2 9 8 4 2 3—Carrer de Barña.
- 1 2 9 9 8 4 8 9—Ofici.
- 1 2 9 9 8 9 2—En los notaris.
- 1 2 9 4 8 9 2—Per fer notas.
- 2 6 4 2 6 7—Temps passat.
- 8 3 4 5 6 7—A cal llauné.
- 1 2 9 4 2—Un escrit.
- 1 2 4 9 8—Ahont dormo jo.
- 9 2 4 2—Animal.
- 1 2 9 2—Part del cos.
- 2 6 7—Part d' un sigle.
- 1 2 3—Lo que 's conta.
- 9 8—Nota musical.
- 1 2—Animal.

SANELUAB ITSUGA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NUMERO ANTERIOR

Xarada I.—Do-mi-no.
 » II.—Mi-nu-te-ra.
 Anágrama.—Ramón-Román.
 Trenca-caps.—Palautódera.
 Logogrifo numéric.—Carretas.
 Geroglífich.—Com més anys més de-
 senganys.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 ptes
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
" atrassat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrá diri-
 girse a la Administració y Redacció del
 periódich, carrer de Sant Ramó, n.º 5.
 LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramó, 5.—Barc.